

Inspectie Jeugdzorg
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

De kwaliteit van de residentiële zorg bij Kas di Karko

Residentiële opvang op Bonaire van Jeugdzorg en Gezinsvoogdij Caribisch Nederland

Utrecht, februari 2016

Motto

Naar zichtbare kwaliteit in de jeugdhulp!

Missie

De Inspectie Jeugdzorg, de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Inspectie Veiligheid en Justitie voeren het landelijk toezicht in het kader van de Jeugdwet uit. Als waren zij één inspectie zien zij in het kader van de Jeugdwet toe op de kwaliteit van de jeugdhulp, de jeugdbescherming en -reclassering en de andere instellingen in het jeugddomein. Daarnaast zien zij toe op de naleving van de wetgeving. Het landelijk toezicht jeugd stimuleert met haar toezicht de voorzieningen tot goede en veilige verzorging, opvoeding en behandeling van kinderen in de jeugdhulp en in de jeugdbescherming en -reclassering en de ondersteuning van ouders en verzorgers van die kinderen. Het landelijk toezicht jeugd draagt er aan bij dat de samenleving er op kan vertrouwen dat kinderen en ouders op tijd en op maat de hulp en zorg krijgen van de instellingen en de professionals. Het onafhankelijke oordeel van het landelijk toezicht jeugd over de kwaliteit van de jeugdhulp, de jeugdbescherming en -reclassering is relevant voor de professional, de instelling en de overheid en helpt bij het verbeteren van die kwaliteit.

De foto op de voorkant betreft geen personen in de jeugdhulp en is uitsluitend ter illustratie.

De kwaliteit van de residentiële zorg bij Kas di Karko

Residentiële opvang op Bonaire van Jeugdzorg en Gezinsvoogdij Caribisch Nederland

Samenvatting

Sinds 10 oktober 2010 horen de eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba, kortweg Caribisch Nederland, bij Nederland. De eilanden hebben de status van 'openbaar lichaam'. Deze status is vergelijkbaar met die van een gemeente in Nederland, maar maakt het mogelijk dat de regelgeving in Caribisch Nederland anders is dan in Europees Nederland. De Jeugdwet is er bijvoorbeeld niet van toepassing.

Vooruitlopend op de wettelijke grondslag voor haar toezichthoudende taak heeft de Inspectie Jeugdzorg eind 2013 onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de jeugdzorg in Caribisch Nederland. Het onderzoek werd uitgevoerd bij meerdere instellingen, waaronder Kas di Karko van Jeugdzorg en Gezinsvoogdij Caribisch Nederland (verder JGCN). De inspectie is bij haar onderzoeken uitgegaan van een door JGCN opgesteld kwaliteitskader dat de inspectie nader geconcretiseerd heeft met haar verwachtingen (zie bijlage 1).

In oktober 2015 vond een hertoets plaats bij alle instellingen die jeugdzorg bieden in Caribisch Nederland. Omdat sinds 2013 een fundamentele wijziging heeft plaatsgevonden in zowel de doelgroep, methodiek, huisvesting als aansturing van Kas di Karko, is het onderzoek van de inspectie bij Kas di Karko in 2015 geen hertoets, maar een nieuw onderzoek naar de kwaliteit van zorg. Het eindoordeel van de inspectie luidt dat de kwaliteit van de uitvoering van de zorg door Kas di Karko **matig** is.

Om de kwaliteit van de residentiële zorg door Kas di Karko te verbeteren, doet de inspectie de volgende aanbevelingen aan JGCN:

Uitvoering hulpverlening

- Zorg dat relatie met de leefomgeving van de jongere zoveel mogelijk gecontinueerd wordt tijdens de plaatsing.

Gezinsgerichte aanpak

- Zorg voor plannen waarin zowel doelen voor op de groep als voor de thuissituatie worden geformuleerd, zodat zichtbaar kan worden gewerkt aan het perspectief naar huis.

Risicomanagement

- Zorg ervoor dat voor elke jeugdige bij opname een veiligheidsinschatting beschikbaar is, door:
  - afspraken te maken met JGCN over de overdracht van de inhoud van veiligheidsinschattingen bij binnenkomst en bij veranderende omstandigheden;
  - zelf systematische veiligheidsinschattingen uit te voeren wanneer een veiligheidsinschatting ontbreekt bij opname van een jongere en vast te stellen wanneer dit herhaald wordt.

Toezicht op de jeugdige

- zorg voor een leefomgeving die past bij de doelgroep

Omgaan met grensoverschrijdend gedrag

- Zorg voor deskundigheid bij medewerkers over het herkennen en signaleren van en omgaan met fysiek en seksueel grensoverschrijdend gedrag op zowel de groep als in de thuissituatie/netwerk.
- Zorg dat medewerkers alleen fysiek ingrijpen wanneer dit nodig is om de veiligheid van de jongere(n) of medewerkers te bewaren.

Deskundigheid personeel

- Stel een opleidingsplan op waarin, naast kennis over de methodiek, inhoudelijke deskundigheid van medewerkers aandacht krijgt. Voorbeelden zijn: (gezonde) seksualiteit, omgaan met agressie, kennis over lvb-problematiek.
- Trek voor de deskundigheidsbevordering gezamenlijk op met JGCN, Fundashon Rosa di Sharon en andere relevante ketenpartners.
- Zorg op korte termijn voor een VOG van alle medewerkers
- Laat nieuwe medewerkers pas hun werkzaamheden aanvangen als de VOG aanwezig is.

Interne sturing

- Zorg voor periodieke inhoudelijke en individuele begeleiding van medewerkers.

De inspectie wil voor 1 april 2016 geïnformeerd worden over de verbetermaatregelen die getroffen worden naar aanleiding van deze aanbevelingen. De inspectie volgt de uitvoering van de verbeteringen in het reguliere toezicht.

Inhoudsopgave

1 Inleiding

In oktober 2015 heeft de Inspectie Jeugdzorg onderzoek gedaan bij de residentiële voorziening Kas di Karko van Jeugdzorg en Gezinsvoogdij Caribisch Nederland (verder: JGCN). Doel van het onderzoek was een oordeel te geven over de kwaliteit van de zorg door Kas di Karko.

1.1 Kas di Karko

Kas di Karko is een organisatieonderdeel van JGCN. Tot juli 2015 was dit een residentiële voorziening met acht reguliere plekken voor jongeren van 12 tot 18 jaar die tijdelijk niet meer thuis kunnen wonen. In 2014 is Kas di Karko verhuisd van een woonhuis met twee verdiepingen naar een groot pand in dezelfde woonwijk, met alle ruimtes op de begane grond. Vanwege diverse personele problemen die daarna zijn ontstaan en de daarmee samenhangende tekortschietende kwaliteit van zorg aan jeugdigen binnen Kas di Karko, heeft JGCN eind 2014 besloten een managementcontract af te sluiten met Stichting Project.[1] Medewerkers van Stichting Project verzorgen sinds enkele maanden de inhoudelijke begeleiding en personele aansturing van de medewerkers van Kas di Karko, die nog steeds in dienst zijn van JGCN.

Sinds juli 2015 wordt binnen Kas di Karko een andere doelgroep opgevangen. Het is nu een 24-uurs voorziening voor kinderen tot 12 jaar die een periode niet meer thuis kunnen wonen. De kinderen worden gedurende anderhalf tot maximaal twee jaar intensief begeleid met bij voorkeur het perspectief op terugplaatsing naar huis. Kas di Karko werkt o.a. samen met de ambulante hulp en gezinsvoogdij van JGCN, scholen en Stichting Project om doelen te bereiken.

Kas di Karko heeft op dit moment voor zes kinderen plek. De directie is voornemens om het aantal plekken uit te breiden naar in totaal tien zodra uitbreiding van personeel mogelijk is en het personeel getraind is in de gehanteerde methodiek.

Uitkomsten toezicht 2013
In 2013 constateerde de inspectie dat binnen Kas di Karko werd gewerkt aan de hand van een gestructureerd dagprogramma met elementen van Triple P en competentie gericht werken. Om richting te geven aan de hulpverlening werden werkplannen met concrete doelen opgesteld die ongeveer jaarlijks werden geëvalueerd. Er werden geen risico-inschattingen uitgevoerd.
Ten tijde van het toezicht in 2013 was net gestart met een aanbod ‘gezinsbegeleiding’ vanuit Kas di Karko. Om het leven voor de jongeren zo normaal mogelijk te laten verlopen tijdens het tijdelijke verblijf bij Kas di Karko, mochten jongeren op hun eigen school en sportclubjes blijven en mochten ouders op bezoek komen in Kas di Karko. Als contact met ouders niet mogelijk was, dan

[1] Stichting Project biedt allerlei vormen van hulp en begeleiding aan jongeren tussen de 10 en 18 jaar. Naast de werkzaamheden voor Kas di Karko, heeft Stichting Project onder andere een residentiële voorziening, het Lang Verblijfhuis, en een trainingscentrum.

werd gekeken hoe contact met broertjes en zusjes gehouden kon worden. De samenwerking met de gezinsvoogden van de jongeren verliep niet optimaal, met name als gevolg van onderbezetting bij de gezinsvoogdij van JGCN.
Hoewel er geen protocollen waren voor het omgaan met grensoverschrijdend gedrag, werden ter voorkoming daarvan wel preventieve maatregelen genomen. Zo waren er duidelijke huisregels, sliepen de jongens op een andere verdieping dan de meisjes en werd er met jongeren gesproken over seksualiteit. De medewerkers hadden een relevante opleiding en ervaring, kregen regelmatig deskundigheidsbevordering en werden inhoudelijk begeleid door een gedragswetenschapper en functioneel aangestuurd door een coördinator.

1.2. Toezicht en toetsingskader

Toezicht door de Inspectie Jeugdzorg
De jeugdbescherming en jeugdzorg in Caribisch Nederland vallen onder de verantwoordelijkheid van de Nederlandse rijksoverheid.[2] Momenteel wordt gewerkt aan de wettelijke grondslag voor het toezicht op de kwaliteit door de Inspectie Jeugdzorg. Op verzoek van de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, mede namens de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, voert de inspectie, vooruitlopend op de wettelijke grondslag, toezichtactiviteiten uit in Caribisch Nederland.

Toetsingskader
De jeugdzorg en gezinsvoogdij in Caribisch Nederland zijn nog in opbouw. JGCN heeft, na bezoek van de inspectie in 2011, een kwaliteitskader opgesteld dat bestaat uit door de inspectie aangedragen criteria, die door JGCN nader zijn geoperationaliseerd. Er is (nog) geen wettelijk kader voor de kwaliteit van jeugdzorg. De instellingen streven ernaar om zorg te bieden die voldoet aan de eisen die zijn vastgelegd in dit kwaliteitskader.
Om de kwaliteit te kunnen onderzoeken heeft de inspectie de geoperationaliseerde criteria van het kwaliteitskader nader geconcretiseerd in verwachtingen. In 2013 is aan de hand hiervan voor het eerst toezicht uitgevoerd bij zowel JGCN als de twee particuliere residentiële voorzieningen[3].
Omdat het kwaliteitskader wordt gezien als een 'groeimodel' waarin gefaseerd toegewerkt wordt naar een kwaliteitsniveau voor verantwoorde zorg over de hele linie, zijn voor het toezicht in 2015 de verwachtingen van de inspectie aangescherpt en wordt voor het eerst een oordeel gegeven over de kwaliteit.
Bij de residentiële voorzieningen waar een hertoets is uitgevoerd zijn in ieder geval de thema's 'uitvoering hulpverlening', 'toezicht op de jeugdige', 'risicomanagement' en 'omgaan met grensoverschrijdend gedrag' beoordeeld. Omdat er sinds het toezicht in 2013 een fundamentele wijziging heeft plaatsgevonden in zowel de doelgroep, methodiek, huisvesting als aansturing van Kas di Karko zijn aanvullend op deze thema's ook 'gezinsgerichte aanpak', 'deskundigheid van

[2] De uitvoering van de jeugdzorg en (gezins-)voogdij in Caribisch Nederland vindt plaats onder rechtstreekse verantwoordelijkheid van de staatssecretaris van VWS. De inister van Veiligheid en Justitie is politiek verantwoordelijk voor de (gezins-)voogdij.
[3] Zie rapport Inspectie Jeugdzorg "Kwaliteit van de jeugdzorg in Caribisch Nederland", maart 2014.

personeel’ en ‘interne sturing’ beoordeeld. Het kwaliteitskader met de verwachtingen van de inspectie is opgenomen in bijlage 1.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen over Kas di Karko. Hoofdstuk 3 bevat het eindoordeel.
In de bijlagen treft de lezer achtereenvolgens het kwaliteitskader, de onderzoeksverantwoording en een lijst met gebruikte afkortingen aan.

2 Bevindingen

In dit hoofdstuk geeft de Inspectie Jeugdzorg haar oordeel weer op de thema's uitvoering hulpverlening, gezinsgerichte aanpak, toezicht op de jeugdige, risicomanagement, omgaan met grensoverschrijdend gedrag, deskundigheid van personeel en interne sturing. Elke paragraaf bevat een tabel met de oordelen van de inspectie over elke indicator:

V	Voldoende
M	Matig
O	Onvoldoende

2.1 Uitvoering hulpverlening

1	**Uitvoering hulpverlening**	
1.1	Er wordt gewerkt volgens een methodiek	V
1.2	De zorg is planmatig en doelgericht	M
1.3	De zorg wordt geëvalueerd	V
1.4	De zorg wordt bij voorkeur dicht bij de leefomgeving van de jeugdige verleend	O

Binnen Kas di Karko wordt sinds 1 juli 2015 gewerkt met de Forsa-methodiek. Deze methodiek is ontwikkeld door Stichting Project en hierin staat groepsdynamica centraal. Gebeurtenissen worden besproken in de groep. Hierbij wordt de individuele jongere aangesproken door de groep met als beoogd resultaat een verandering in gedrag door de jongere.
Voor elke jongere wordt sinds kort een hulpverleningsplan opgesteld met concrete doelen die gericht zijn op het gedrag van de jongere op de groep. Een aandachtspunt is de wijze waarop de plannen worden bewaard. De stukken staan in een zogenaamde "dropbox" op internet, maar worden via onbeveiligde email uitgewisseld met bijv. de gedragswetenschapper. Er zijn geen richtlijnen voor toegang, inzage en bewaartermijnen.
De eerste zes weken dat een jongere bij Kas di Karko is geplaatst is, is een observatieperiode. Hoewel dit geen expliciet onderdeel is van de methodiek, mag de jongere in de praktijk geen bezoek ontvangen of naar huis. Pas na twee weken is in sommige gevallen telefonisch contact met ouders toegestaan. Medewerkers van Kas di Karko zijn van mening dat de contacten met huis het gedrag van de jongere beïnvloeden waardoor er geen goede observatie gedaan kan worden.

2.2 Gezinsgericht werken

2	**Gezinsgericht werken**	
2.1	Ouders worden betrokken bij en aangesproken op de zorg voor hun kinderen	M
2.2	Zorg is gericht op perspectief bij/met de ouders	O

De hulpverleningsplannen worden met ouders besproken. Ook de gedragswetenschapper spreekt met ouders in het kader van de evaluatie van de hulp. In het hulpverleningsplan is beschreven welke middelen er op de groep worden ingezet om een doel te bereiken en wie verwacht wordt iets te doen. Er zijn echter geen doelen voor thuis geformuleerd. Ouders worden wel bij de hulp betrokken door de gezinsbegeleidster, maar hieraan ligt geen plan ten grondslag. Ook is in dossiers niet zichtbaar dat er afstemming is tussen groepsleiding en gezinsbegeleiding. In evaluaties wordt alleen verslag gelegd van doelen waarop aan de groep is gewerkt maar is niet zichtbaar of en hoe aan het perspectief bij ouders gewerkt is.

2.3 Risicomanagement

5	**Risicomanagement**	
5.1	Medewerkers hanteren criteria voor veiligheid	O
5.2	Bij beslissingen omtrent kinderen vormt de veiligheid van het kind de eerste Overweging	M

Er worden geen veiligheidsinschattingen uitgevoerd door Kas di Karko. Zowel niet bij aanvang van de plaatsing als na verloop van tijd of bij gewijzigde omstandigheden. In de dossiers zijn ook geen veiligheidsinschattingen aangetroffen van de plaatser, bijvoorbeeld de gezinsvoogd of ambulant hulpverlening. In het bijgewoonde casusoverleg werd bij het besluit of terug naar huis plaatsen mogelijk was wel de vraag gesteld of het veilig was, maar deze werd niet beantwoord.

2.4 Toezicht op jeugdigen en residentiële zorg

6	**Toezicht op jeugdigen in residentiële zorg**	
6.1	De leefomgeving van jeugdigen voldoet aan vastgestelde veiligheidseisen	M
6.2	Er is toezicht op de jeugdigen, ook ’s nachts	V
6.3	Er wordt met jeugdigen gesproken over het leefklimaat	V

Hoewel de leefomgeving voldoet aan fysieke veiligheidseisen, is de leefomgeving niet passend voor de doelgroep. De kamers bevatten weinig persoonlijke spullen. De ruimtes zijn overzichtelijk en groot, maar daardoor ontbreekt een huiselijke sfeer. De jonge kinderen vertellen aan de

groepsleiding dat ze zich met name 's nachts niet veilig voelen in de eenpersoonskamers omdat ze niet gewend zijn om alleen te slapen.

2.5 Omgaan met grensoverschrijdend gedrag

7	**Omgaan met grensoverschrijdend gedrag**	
7.1	Er is beschreven wat grensoverschrijdend gedrag is	O
7.2	Er wordt actief gehandeld om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen	V
7.3	Medewerkers worden geschoold in het signaleren, voorkomen en omgaan met grensoverschrijdend gedrag	M

Kas di Karko heeft geen definitie van fysiek en seksueel grensoverschrijdend gedrag. Door de indeling en inrichting van het huis, is er veel zicht op de jongeren, waardoor grensoverschrijdend gedrag tussen jongeren direct zal worden opgemerkt. Medewerkers zijn getraind in het vastpakken en vasthouden van medewerkers en geven aan dat het soms ook nodig is om dit toe te passen. Dit is niet zozeer om de veiligheid van andere jongeren of de jongere zelf te waarborgen, maar als pedagogische maatregel. Een voorbeeld hiervan is een jongere die voor straf op een stoel moet gaan zitten. Als hij dit niet doet, dan wordt hij door middel van fysiek ingrijpen hierop gezet. Fysiek ingrijpen is echter niet toegestaan in open vormen van jeugdzorg.

2.6 Deskundig personeel

9	**Deskundigheid personeel**	
9.1	Het personeel beschikt over een combinatie van opleiding en ervaring, die relevant is om de functie conform functiebeschrijving uit te voeren	V
9.2	Er zijn meerdere disciplines werkzaam	V
9.3	Er vindt regelmatig deskundigheidsbevordering plaats	M
9.4	Er zijn geen bezwaren op basis van een VOG tegen een medewerker	O

Het opleidingsniveau van de vaste medewerkers is voldoende. Medewerkers zijn minimaal MBO opgeleid, een enkeling HBO en medewerkers hebben ervaring in het werken met jongeren. Kas di Karko werkte in het verleden veel met uitzendkrachten, omdat JGCN geen vaste medewerkers kon vinden met voldoende opleidingsniveau. Om hieraan een einde te maken, is het aantal plekken recent teruggebracht van acht naar zes en wordt gewerkt met medewerkers die beschikken over een combinatie van voldoende opleidingsniveau en relevante ervaring.
Naast de groepsleiding die in dienst is van JGCN, zijn er een teamleidster, een gezinsbegeleidster en een gedragswetenschapper van Stichting Project, die werkzaamheden verrichten voor Kas di Karko.
Medewerkers hebben in het afgelopen jaar weinig deskundigheidsbevordering gehad. Zij hebben alleen een korte training in de Forsa-methode gevolgd. De intentie is om van elke medewerker van JGCN bij in diensttreden een recente VOG te hebben, maar dit is in de praktijk niet het geval.

Omdat medewerkers van JGCN in dienst zijn van de Rijksdienst Caribisch Nederland (verder: RCN), beheert de RCN de personeelsdossiers. De RCN heeft de personeelsdossiers nog niet volledig administratief verwerkt, waardoor zowel de RCN als JGCN van een aantal medewerkers niet weet of er een VOG is. Daarnaast zijn er binnen het tehuis ook medewerkers van Stichting Project werkzaam. JGCN beschikt niet over VOG's van deze medewerkers.

2.7 Interne sturing

10 Interne sturing	
10.1 Er is een onderscheid in taken en verantwoordelijkheden en het is voor medewerkers duidelijk wie welke verantwoordelijkheden heeft	V
10.2 Medewerkers krijgen inhoudelijk begeleiding en individuele begeleiding	M
10.3 Besluiten worden getoetst in multidisciplinair verband	V
10.4 Er zijn structurele overleg- en sturingsmomenten	V
10.5 Er vinden functioneringsgesprekken plaats	V

Er zijn op dit moment vijf groepsleiders werkzaam. De teamleiding is dagelijks aanwezig om de medewerkers aan te sturen en fungeert soms als groepsleiding en als telefonische achterwacht. De gedragswetenschapper is eens per twee weken een dag per week aanwezig op Kas di Karko. Op deze dag vindt een teambespreking plaats waarin alle geplaatste jongeren worden besproken. Medewerkers krijgen geen individuele, inhoudelijk begeleiding van de gedragswetenschapper.
In het tweewekelijkse teamoverleg worden de plannen vastgesteld en belangrijke besluiten genomen. Ook worden besluiten genomen in casuïstiekbesprekingen met relevante ketenpartners zoals gezinsvoogdij, ambulante hulpverlening en de Voogdijraad.

3 Eindoordeel en vervolg

Het eindoordeel van de inspectie luidt dat de kwaliteit van de uitvoering van de zorg door de residentiële voorziening Kas di Karko van JGCN **matig** is.

De inspectie komt sinds 2008 met enige regelmaat in Caribisch Nederland en ziet positieve ontwikkelingen op het terrein van de jeugdzorg. Waar in de periode 2009 - 2011 de focus vooral lag op het opbouwen van de jeugdzorg, is sinds 2011 meer aandacht gekomen voor de inhoudelijke kwaliteit van de geboden zorg. In 2013 werd voor het eerst toezicht gedaan door de Inspectie Jeugdzorg naar de kwaliteit van de zorg bij Kas di Karko.

In oktober 2015 vond een hertoets plaats bij alle instellingen die jeugdzorg bieden in Caribisch Nederland. Omdat sinds 2013 een fundamentele wijziging heeft plaatsgevonden in zowel de doelgroep, methodiek, huisvesting als aansturing van Kas di Karko, is het onderzoek van de inspectie in 2015 geen hertoets, maar een nieuw onderzoek naar de kwaliteit van zorg. De personele aansturing en inhoudelijke begeleiding zijn sinds begin 2015 in handen van Stichting Project. Door de beperkte beschikbaarheid van de gedragswetenschapper, is de individuele begeleiding van medewerkers nog beperkt. Dit is met name zorgelijk omdat de medewerkers nog maar beperkt geschoold zijn in de Forsa-methodiek en de kwaliteit van de uitvoering van de hulpverlening nog veel aandacht behoeft: de hulp sluit nog onvoldoende aan op de leefomgeving van de kinderen en er is geen zichtbare afstemming met wat er aan hulp in het gezin wordt verleend. Aandachtspunten zijn voorts nog gelegen in het systematisch inschatten van risico's van de jongeren in zowel de thuissituatie als op de groep, het fysiek ingrijpen door medewerkers en de kwaliteit van de leefomgeving. Ten aanzien van deskundigheid en geschiktheid van personeel is aandacht nodig voor inhoudelijke deskundigheidsbevordering en het verkrijgen van VOG's voor alle medewerkers.

Om de kwaliteit van de residentiële zorg door Kas di Karko te verbeteren, doet de inspectie de volgende aanbevelingen aan JGCN:

Uitvoering hulpverlening

- Zorg dat relatie met de leefomgeving van de jongere zoveel mogelijk gecontinueerd wordt tijdens de plaatsing.

Gezinsgerichte aanpak

- Zorg voor plannen waarin zowel doelen voor op de groep als voor de thuissituatie worden geformuleerd, zodat zichtbaar kan worden gewerkt aan het perspectief naar huis.

Risicomanagement

- Zorg ervoor dat voor elke jeugdige bij opname een veiligheidsinschatting beschikbaar is, door:

- afspraken te maken met de afdelingen gezinsvoogdij en ambulant van JGCN over de overdracht van de inhoud van veiligheidsinschattingen bij binnenkomst en bij veranderende omstandigheden;
- zelf systematische veiligheidsinschattingen uit te voeren wanneer een veiligheidsinschatting ontbreekt bij opname van een jongere en vast te stellen wanneer dit herhaald wordt.

Toezicht op de jeugdige

- Zorg voor een leefomgeving die past bij de doelgroep

Omgaan met grensoverschrijdend gedrag

- Zorg voor deskundigheid bij medewerkers over het herkennen en signaleren van en omgaan met fysiek en seksueel grensoverschrijdend gedrag op zowel de groep als in de thuissituatie/netwerk.
- Zorg dat medewerkers alleen fysiek ingrijpen wanneer dit nodig is om de veiligheid van de jongere(n) of medewerkers te bewaren.

Deskundigheid personeel

- Stel een opleidingsplan op waarin, naast kennis over de methodiek, inhoudelijke deskundigheid van medewerkers aandacht krijgt. Voorbeelden zijn: (gezonde) seksualiteit, omgaan met agressie, kennis over gezinnen met een licht verstandelijke beperking (lvb-problematiek).
- Trek voor de deskundigheidsbevordering gezamenlijk op met JGCN, Fundashon Rosa di Sharon en andere relevante ketenpartners.
- Zorg op korte termijn voor een VOG van alle medewerkers
- Laat nieuwe medewerkers pas hun werkzaamheden aanvangen als de VOG aanwezig is.

Interne sturing

- Zorg voor periodieke inhoudelijke en individuele begeleiding van medewerkers.

De inspectie wil voor 1 april 2016 geïnformeerd worden over de verbetermaatregelen die getroffen worden naar aanleiding van deze aanbevelingen. De inspectie volgt de uitvoering van de verbeteringen in het reguliere toezicht.

Bijlage 1 Kwaliteitskader verantwoorde zorg Caribisch Nederland

De inspectie heeft het toezicht van oktober 2015 uitgevoerd aan de hand van het door JGCN in 2011 opgestelde kwaliteitskader. Het kwaliteitskader is formeel niet van toepassing op de twee gesubsidieerde instellingen. Omdat JGCN als subsidieverstrekker wel verantwoordelijk is voor de kwaliteit van zorg die daar aan jeugdigen wordt geboden, heeft de inspectie met hetzelfde kader naar de zorg in die voorzieningen gekeken. Om de kwaliteit te kunnen toetsen heeft de inspectie de door JGCN geformuleerde criteria nader geconcretiseerd in wat de inspectie verwacht aan te treffen in de praktijk. Per thema heeft de Inspectie *cursief* deze nadere concretisering toegevoegd. De grijs gearceerde thema's zijn in 2015 niet onderzocht.

Verantwoorde zorg		***Verwachtingen inspectie***
1. Uitvoering hulpverlening	Er wordt gewerkt volgens een methodiek	*De methodiek is passend is voor de doelgroep en het doel van de hulp. De methodiek moet zichtbaar zijn in de uitvoering van de hulp. Bijvoorbeeld in het hulpverleningsplan, evaluaties en in het dagprogramma. De doelen waaraan gewerkt wordt sluiten aan bij de hulpvraag van het kind en de hulp wordt tijdig geleverd. Er is sprake van continuïteit in de hulpverlening. Professionals zorgen ervoor dat kinderen contact kunnen (onder)houden met hun ouders en hun netwerk. Bij pleegzorg verwacht de inspectie dat pleeggezinnen op verantwoorde wijze worden voorbereid, gescreend en begeleid en de matching met het pleegkind zorgvuldig tot stand komt.*
	De zorg is planmatig en doelgericht	
	De zorg wordt geëvalueerd	
	De zorg wordt bij voorkeur dicht bij de leefomgeving van de jongere verleend	

2. Gezinsgerichte aanpak	Ouders worden betrokken bij en aangesproken op de zorg voor hun kinderen Zorg is gericht op perspectief bij/met de ouders	*Om van een gezinsgerichte aanpak te spreken, is het niet alleen van belang dat ouders worden betrokken bij de hulp en dat zij worden aangesproken op de zorg, maar ook dat de inspanningen erop gericht zijn ouders in staat te stellen hun opvoedingsverantwoordelijkheid (weer) te nemen. Dit betekent dat de hulp zich niet alleen richt op het kind, maar ook op het oplossen van de eventuele problemen waarmee ouders te maken hebben. De jeugdzorg hoeft deze hulp niet zelf te leveren, maar heeft wel tot taak ouders te ondersteunen in het vinden van de benodigde hulp en het samenwerken met deze hulpverleners/ondersteuners.*
3. Rechtspositie cliënt	Cliënten kunnen met klachten terecht bij de coördinator of bij de directeur	*Cliënten worden bij de start van de hulpverlening geïnformeerd over de wijze waarop en bij wie klachten kunnen worden geuit. De instelling onderneemt actie indien kinderen en/of hun ouders aangeven ontevreden te zijn over de aan hen geboden hulp.* *Cliënten moeten ook de mogelijkheid hebben om hun dossier in te zien en inspraak te hebben in de hulpverlening.*

4. Samenwerking ketenpartners	Er wordt samengewerkt met relevante netwerkpartners Relevante informatie wordt uitgewisseld Knelpunten in de samenwerking kunnen worden besproken en er wordt gestreefd naar oplossingen	*De instelling stelt haar professionals in staat om samen te werken met ketenpartners. Er zijn samenwerkingsafspraken met netwerkpartners. Ook de kwaliteit van de samenwerking is van belang. Het gaat hierbij om o.a. informatie uitwisseling, het betrekken van ketenpartners bij de uitvoering van de hulpverlening, een heldere rol- en taakverdeling en het aanpakken van eventuele problemen in de samenwerking.*
Veiligheid		
5. Risico-management	Medewerkers hanteren criteria voor veiligheid Bij beslissingen omtrent kinderen vormt de veiligheid van het kind de eerste overweging	*Het is niet alleen belangrijk dat er criteria voor veiligheid worden gehanteerd, maar ook dat veiligheidsinschattingen op vastgestelde momenten gedaan worden, bijvoorbeeld bij de start van de hulpverlening, bij het inschatten of het verantwoord is om een cliënt op de wachtlijst te plaatsen en bij veranderende omstandigheden. Maar ook in de residentie en pleegzorg, bijvoorbeeld in het geval van bijplaatsing van een kind of om te bepalen of omgang met ouders (z)onder begeleiding mogelijk is.* *Om veiligheidsinschattingen te kunnen maken, is het van belang dat de hulpverlener zicht heeft op hoe het met het kind gaat. Bijvoorbeeld door de jongere ook alleen te zien en afspraken te maken met andere professionals.* *Als er sprake is van acute onveiligheid, wordt actief opgetreden. Medewerkers zijn toegerust om te gaan met*

		acuut onveilige situaties voor kinderen.
6. Toezicht op jeugdigen in residentiële zorg	De leefomgeving van jeugdigen voldoet aan vastgestelde veiligheidseisen	*Professionals hebben een actueel beeld van de veiligheid van het kind. De professional weet hoe het met de jongere gaat. Er worden afspraken gemaakt met andere professionals (bijvoorbeeld school of naschoolse opvang) om zicht op het kind te houden en geïnformeerd te worden wanneer het minder goed lijkt te gaan. De professional ziet het kind ook alleen.*
	Er is toezicht op de jeugdigen, ook 's nachts	
	Er wordt met jeugdigen gesproken over het leefklimaat en de mate waarin ze zich veilig voelen	
7. Omgaan met grensover-schrijdend gedrag (residentie)	Er is beschreven wat grensoverschrijdend gedrag is	*Bij grensoverschrijdend gedrag wordt vooral gedacht aan grensoverschrijdend gedrag tussen kind in een residentiële voorziening. Er zijn ook andere vormen van ongewenst grensoverschrijdend gedrag zoals van een pleegouder richting een pleegkind of van een ouder richting een medewerker. Om dergelijk gedrag te voorkomen of effectief aan te kunnen pakken, is het van belang dat álle professionals weten wat grensoverschrijdend gedrag is en geschoold zijn cq. worden in het signaleren, voorkomen en omgaan ervan. De instelling beschikt over actuele VOG'S van alle personen van 18 jaar en ouder die in het pleeggezin wonen.*
	Er wordt actief gehandeld om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen	
	Medewerkers worden geschoold in het signaleren, voorkomen en omgaan met grensoverschrijdend gedrag	
8. Handelwijze bij incidenten (residentie)	Interventies van groepsleiding na een incident zijn gericht op het herstellen van veiligheid van jeugdigen en medewerkers	*Niet alleen in de residentiële voorziening kunnen zich incidenten voordoen, ook in de ambulante hulpverlening, pleegzorg en gezinsvoogdij kan dit het geval zijn. Een voorbeeld is een pleeggezin dat zonder toestemming van de voorziening, met de kinderen verhuist naar het buitenland. Er dient een duidelijke definitie en procedure*
	Over incidenten wordt voldoende informatie vastgelegd en geëvalueerd	

		voor het omgaan met incidenten te zijn. De inspectie kijkt niet zozeer naar de aard van de incidenten, als wel naar het registreren, evalueren en het nemen van verbetermaatregelen door de instelling naar aanleiding van incidenten.
Voorwaarden		
9. Deskundigheid personeel	Het personeel beschikt over een combinatie van opleiding en ervaring, die relevant is om de functie conform functiebeschrijving uit te voeren	*Professionals moeten beschikken over een combinatie van opleiding en ervaring, die relevant is om de functie conform functiebeschrijving uit te voeren. De inspectie beoordeelt de deskundigheid in combinatie met interne sturing. Een professional met minder relevante opleiding en ervaring kan vanwege zijn achtergrond geschikt zijn voor de functie mits er sprake is van intensieve inhoudelijke begeleiding ('coaching on the job'). De instelling bieden medewerkers de mogelijkheid kennis en vaardigheden actueel te houden.* *Van belang is dat er continuïteit in de bezetting en sturing is. Ook dient er voldoende capaciteit te zijn. De instelling beschikt over actuele VOG'S van medewerkers die contact hebben met kinderen of hun ouders.*
	Er zijn meerdere disciplines werkzaam	
	Er vindt regelmatig deskundigheidsbevordering plaats	
	Er zijn geen bezwaren op basis van een VOG tegen een medewerker	
10. Interne sturing	Er is een onderscheid in taken en verantwoordelijkheden, en het is voor medewerkers duidelijk wie welke verantwoordelijkheden heeft	*Er zijn afspraken gemaakt en vastgelegd over het onderscheid in taken en verantwoordelijkheden. Duidelijk moet zijn welke besluiten moeten worden getoetst in multidisciplinair verband of door een leidinggevende en deze afspraken moeten worden nageleefd. Professionals krijgen inhoudelijk begeleiding en individuele begeleiding en worden aangesproken op*
	Medewerkers krijgen inhoudelijk begeleiding en individuele begeleiding	
	Besluiten worden getoetst in multidisciplinair verband	
	Er zijn structurele overleg- en sturingsmomenten	
	Er vinden functioneringsgesprekken plaats	

		het nakomen van de afspraken. Deze overleg- en sturingsmomenten zijn structureel en gelden voor iedereen. Dit betekent dat ook de meewerkend coördinator begeleiding en sturing dient te krijgen. Nieuwe professionals worden aan de hand van een programma ingewerkt.

Bijlage 2 Verantwoording

Bij de open residentiële groep van Kas di Karko van Jeugdzorg en Gezinsvoogdij Caribisch Nederland is het toezicht aangekondigd uitgevoerd op 6 en 8 oktober 2015. Het toezicht bestond uit de volgende onderdelen:

1. Gesprek met een vertegenwoordiger van de Stichting Project (tevens over het Lang Verblijfhuis).
2. Het bijwonen van casuïstiekbespreking met ketenpartners over een cliënt.
3. Observaties tijdens een rondleiding
4. Korte gesprekjes met jongeren tijdens een rondleiding
5. Gestructureerde interviews met:
    - De teamleidster;
    - Gedragswetenschapper.
6. Gestructureerd interview met een pedagogisch medewerker, deels aan de hand van door de inspectie geselecteerde dossiers van kinderen.
7. Inzien van een aantal door de inspectie geselecteerde dossiers van kinderen, onder andere op de aanwezigheid en inhoud van een hulpverleningsplan en risico-inschattingen en –beoordelingen.

Bijlage 3 In het rapport gebruikte afkortingen

JGCN	Jeugdzorg en gezinsvoogdij Caribisch Nederland
HBO	Hoger Beroeps Onderwijs
Lvb	Licht verstandelijk beperkt
MBO	Middelbaar Beroeps Onderwijs
RCN	Rijksdienst Caribisch Nederland
VOG	Verklaring Omtrent het Gedrag
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Wat is het landelijk toezicht jeugd?
Het landelijk toezicht jeugd bestaat uit de Inspectie Jeugdzorg (IJZ), de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) en de Inspectie Veiligheid en Justitie (IVenJ).

Wat zegt de wet over het landelijk toezicht jeugd?
De Jeugdwet geeft de inspecties die het landelijk toezicht jeugd vormen de volgende taken:
- onderzoek doen naar de kwaliteit in algemene zin van de jeugdhulp, de gecertificeerde instellingen, de certificerende instelling, het adviespunt huiselijk geweld en kindermishandeling, de Raad voor de Kinderbescherming en de justitiële jeugdinrichtingen;
- toezicht houden op de naleving van de kwaliteitseisen die in de wet staan;
- voorstellen doen voor verbetering.

Het toezicht gebeurt uit eigener beweging of op verzoek van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en/of de minister van Veiligheid en Justitie. Het landelijk toezicht houdt bij de vervulling van haar taak rekening met de behoeften van gemeenten.

Wat is toezicht?
Toezicht houden betekent dat de inspecties informatie verzamelen over de kwaliteit van de instellingen die onder de Jeugdwet vallen, zich een onafhankelijk oordeel vormen en zo nodig ingrijpen. Daarbij kijken zij of het beleid voor deze instellingen in de praktijk goed werkt. De rapporten zijn in principe openbaar. De openbaar gemaakte rapporten staan op de website van de inspecties.

Wat wil het landelijk toezicht jeugd bereiken?
Het landelijk toezicht jeugd wil met haar onderzoeken bijdragen aan:
- het behouden en bevorderen van de kwaliteit van de jeugdhulp en de gecertificeerde instellingen en de andere instellingen in het jeugddomein;
- het versterken van de positie van jeugdigen en hun ouders of verzorgers (de cliënten);
- de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van het beleid.

Waarop houdt zij toezicht?
Er zijn vijf verschillende wetten en regelingen met toezichttaken en bevoegdheden voor de inspecties die het landelijk toezicht jeugd vormen:
- Jeugdwet;
- Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen;
- Wet opneming buitenlandse kinderen ter adoptie;
- Wet Centraal Orgaan opvang Asielzoekers;
- Subsidieregeling opvang kinderen van ouders met een trekkend/varend bestaan.

Op grond van die wetten en al dan niet in samenwerking met andere inspecties wordt er toezicht gehouden op de volgende organisaties:
- de jeugdhulpaanbieders (jeugdzorg, jeugd-GGZ en jeugd-LVB);
- de certificerende instelling voor jeugdbescherming en jeugdreclassering;
- de gecertificeerde aanbieders van jeugdbescherming en jeugdreclassering;
- Veilig Thuis: het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling;
- de justitiële jeugdinrichtingen;
- de vergunninghouders voor interlandelijke adoptie;
- de opvangvoorzieningen voor (alleenstaande) minderjarige vreemdelingen;
- de Raad voor de Kinderbescherming
- Halt;
- de schippersinternaten.

Inspectie Jeugdzorg
Postbus 483
3500 AL Utrecht
088-3700230

www.inspectiejeugdzorg.nl